

werking; tegenover de slechte eigenschappen van de tot dusver gebruikte middelen staan alle voordelen van het nieuwe.

Onjuist is m.i. de bewering dat hexachlorofoen geïnactiveerd wordt door zeep en alcohol. Integendeel, hexachlorofoen wordt juist in hoofdzaak in combinatie met zeep gebruikt. Hexachlorofoen wordt bij meermalig gebruik aan de huid geadsorbeerd. Met alcohol wordt hexachlorofoen aan de huid onttrokken, maar dat is wat anders dan dat het onwerkzaam gemaakt wordt.

Literatuur: Referaat (1962) *Ned. T. Geneesk.* 106, 1906.

Enschede, 23 september 1962

F. Z. BARKHUIS,
apotheker

Het referaat over povidone-iodine (1962) geeft de strekking van het desbetreffende artikel weer en dus de mening van de auteur S. M. JORESS; de referent heeft dus geen methode toegepast, waarmee de farmaceutische industrie produkten ophemelt. Bij lezing van het artikel kreeg ik nergens de indruk, dat commerciële belangen een betekenis hebben gehad.

Behalve de 50 personen, bij wie na wassen met povidone-iodine geen pathogene, en bij 40 zelfs in het geheel geen bacteriën van de huid werden gekweekt, waren er nog 25 proefpersonen die met verschillende desinfectantia hebben gewassen, o.a. Zephiran en pHisoHex. Niet één cultuur bleef steriel.

PRICE (1951) komt na een uitgebreid onderzoek over de waarde van verschillende huiddesinfectantia tot de uitspraak, dat een kortdurende wassing met hexachlorofoen-bevattende zeep of een detergens minder doeltreffend is dan aanvankelijk werd beweerd. Om het gewenste effect van hexachlorofoen-zeep te verkrijgen, moet er uitsluitend met deze zeep en dan nog verscheidene malen daags gewassen worden. Het gebruik van gewone zeep eraan moet worden vermeden.

ZINTEL (1956) spreekt over het inactiveren van hexachlorofoen door alcohol. JORESS (1961) die deze woorden van ZINTEL aanhaalt, geeft zelf als zijn mening, dat de hexachlorofoen-bacteriostatische film op de huid wordt verwijderd door normale zeep en door lotions, die alcohol bevatten.

Bij het vergelijken van zeven antiseptische agentia door ZINTEL kwam 2 pct jodiumtinctuur het beste voor de dag. Het enige bezwaar tegen jodium is, dat sommige patiënten er overgevoelig voor zijn.

Nieuw is dus slechts de binding van het jodium aan een andere stof, waardoor het middel in water oplosbaar wordt en minder zou sensibiliseren.

In het Zuiderziekenhuis te Rotterdam is een vergelijkend onderzoek gaande over de desinfecterende werking van hexachlorofoen-zeep en povidone-iodine. Alhoewel dit onderzoek nog niet is afgesloten, krijgen wij nu reeds de indruk, dat povidone-iodine als een beter desinfectans uit de strijd zal komen.

Literatuur: Referaat (1962) *Ned. T. Geneesk.* 106, 1906. — JORESS, S. M. (1962) *Ann. Surg.* 155, 296. — PRICE, P. B. (1951) *Ann. Surg.* 134, 476. — ZINTEL, H. A. (1956) *Surg. Clin. N. Amer.* 36, 257.

Rotterdam, 26 oktober 1962

H. H. M. DE BOER

MALARIA BIJ TERUGGEKEERDE MARINIERS UIT NIEUW-GUINEA

Collega VAN TONGEREN vindt de proeven van collega DUMOULIN (1962) niet overtuigend, daar de factor immuniteit bij diens proefpersonen zeer waarschijnlijk een betekenis heeft gehad bij het wegblijven van recidieven.

Voor zover mij bekend is, bestaat immuniteit tegen mala-

ria, indien men al van immuniteit kan spreken, slechts zo lang men zich in een malaria-gebied bevindt en voortdurend gereïnfecteerd wordt.

De proefpersonen van collega DUMOULIN leefden in een beperkt gebied dat geheel vrij was van malaria, zoals ik zelf ter plaatse gedurende vier jaren heb kunnen constateren. Dit argument van collega VAN TONGEREN gaat dus mijns inziens niet op. Het aantal proefpersonen dat collega DUMOULIN tot zijn beschikking had, was beperkt en het zou dus van groot belang zijn indien de geneeskundige diensten dit aantal zouden kunnen uitbreiden.

Tot zover mijn commentaar op de overigens zeer interessante discussie.

Als toevoeging zou ik willen opmerken dat ook al zal dan Nieuw-Guinea in de toekomst geen bron meer zijn voor mogelijke malaria-explosies in Nederland dit niet betekent dat daarmee het gevaar is afgewerd. Het aantal Nederlanders dat zich in malaria-gebieden bevindt is bijzonder groot. Voortdurend reizen deze mensen heen en weer naar Nederland. Voor collega VAANDRAGER van de KLM is het een dagelijks probleem.

In het Havenziekenhuis te Rotterdam zag ik het vorig jaar vele gevallen van malaria. Voor zover het niet zeelieden betrof, werd de diagnose of gemist of de patiënt werd onvoldoende behandeld.

Literatuur: DUMOULIN, F. V. B. en J. H. M. VAN TONGEREN (1962) *Ned. T. Geneesk.* 106, 1507.

Harbel (Liberia), 26 augustus 1962

J. KIEWIET DE JONGE

BERICHTEN

BUITENLAND

Duitsland

Verplicht onderzoek van de gezichtsscherpte van de automobilist in Beieren. — De Beierse minister van binnenlandse zaken heeft besloten de aanvragers van rijbewijzen te verplichten zich aan een onderzoek van de gezichtsscherpte te onderwerpen. (*Münch. med. Wschr.*, bl. 2024).

Engeland

Ernest Henry Starling (1866-1927) herdacht. — De *Annals of internal Medicine*, maandschrift van het American College of Physicians, geeft als supplement van het augustusnummer een zorgvuldig bewerkte, boeiende studie van leven en werken van de grote Britse fysioloog E. H. STARLING. De biograaf, CARLETON B. CHAPMAN, internist aan de universiteit van Texas (Dallas), eert STARLING in de titel van zijn geschrift als „The Clinician's Physiologist”. Afdrukken van dit supplement zijn verkrijgbaar bij het Circulation Department, *Annals of internal Medicine*, 4200 Pine Street, Philadelphia, Pennsylvania. (Prijs: \$ 1,50).

Onmaatschappelijke gezinnen. — „Problem families” zijn gedefinieerd „as a mess, physically, mentally, socially and morally”. In Engeland schat men hun aantal op 83.000, het aantal bijbehorende kinderen op 300.000. Een arts, op dit moeilijke gebied niet zonder succes werkzaam, beveelt aan, ter dege de hopeloze gezinnen, die men moet overlaten aan „routine care”, te onderscheiden van de gezinnen die bijzondere zorg en inspanning waard zijn. De analyse en waardering van een tiental gezinsfuncties — kindverzorging, geldbesteding, voedselbereiding, zindelijkheid, kleding, légering, meubilering, reparatie, zorg voor het interieur en betrekkingen tussen de gezinsleden — geven belangrijke aanwijzingen voor de prognose. Zelfs met minimumcijfers voor bedden, meubels, zindelijkheid, reparatie en interieur, is de hoop niet verloren, wanneer de waarden van de andere functies enig houvast voor verbetering geven. (*Med. Off.*, 12 oktober, bl. 227).